

FOKUS 18

i korthet

Vilka ska med?

Ungas sociala inkludering i Sverige

mucf | Myndigheten för ungdoms-
.se | och civilsamhällesfrågor

46

Knappt hälften, 46 procent, av unga i Sverige upplever att de är inkluderade och drygt hälften, 52 procent, känner att de behövs i det svenska samhället. Andelen är lägre bland unga på landsbygden än unga i städer och utsatta områden.

52

Liknande villkor i landsbygder, glesbygder och i utsatta områden

Fokus 18 visar att unga upplever liknande utmaningar i såväl utsatta områden som i landsbygder och i glesbygder. Några utmaningar är:

Tvivel över att vara sedd och lyssnad till. Att offentlig service, beslut och prioriteringar utformas så att det känns möjligt att leva, bo och vara ung även utanför stadskärnorna.

Brist på mötesplatser. I vissa fall för att mötesplatserna inte finns, i andra fall för att de tagits över av vissa grupper som utestänger andra.

Misstro mot offentliga aktörer. Att kommunen inte lyssnar, saknar förmåga att hushålla med skattemedel och göra bra saker för invånarna.

Engagemanget på orten sjunker. Evenemang som tidigare organiserats läggs ned för att det saknas ideella krafter.

Negativ utveckling. Upplevelse att det har blivit sämre sedan de själva växte upp och tvivel på om utvecklingen på den egna orten går att vända. Här finns en skillnad mellan deltagarna i fokusgrupperna huruvida det är värt att kämpa för orten eller ge upp.

Det är möjligt att öka ungas känsla av att vara inkluderade i samhället. Studiens visar att det till och med kan vara ganska enkla saker som påverkar. På följande sidor ger vi exempel på fyra vägar till ökad inkludering.

1

Gör det möjligt att påverka

Unga är intresserade av samhället och vill påverka. Men...

Endast var tredje tycker att de har goda möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen.

Knappt fyra av tio anser att de som bestämmer inte lyssnar på människors förslag och åsikter.

Tänk på representativiteten!

Hur ser du till att så många unga som möjligt kan känna sig representerade av de som deltar?

Skapa trygga sammanhang!

Hur skapar du trygga och öppna sammanhang där det känns bra att föra fram åsikter som andra kanske inte håller med om?

Öka sannolikheten för Ja!

Hur säkrar du att åtminstone några av de förslag unga har, går att genomföra och gärna ganska snart?

Ge erkännande och återkoppling!

Hur ser du till att unga får erkännande och återkoppling på sina idéer?

Jag kan tycka att man har svårare att säga till om såna saker för att man är just yngre... Som om de inte riktigt lyssnar lika mycket än om man hade varit typ 30 och så här vuxen, och det känns som att... som om de ser att mer livserfarenhet betyder en viktigare åsikt, nästan.

/Tjej, mellanstor stad

2

Stärk möjligheten till gymnasiestudier i landsbygder och utsatta områden

Unga som behöver pendla eller flytta hemifrån för gymnasiestudier beskriver att det är tungt. De som pendlar långt kan ha svårt att både hinna och orka ha en meningsfull fritid. För de som flyttar hemifrån kan det för vissa bli en ekonomisk fråga att gå på gymnasiet.

I utsatta områden beskriver unga att det är otryggt att gå på gymnasiet i ett område med högre socioekonomisk status än det egna. De beskriver också att de ständigt känner sig utsatta för rasism och kränkningar när de vistas i andra områden än sina egna eller områden som liknar det.

Undersök behoven!

Ta reda på vilket stöd unga behöver som pendlar långt eller flyttar hemifrån för att gå i gymnasiet.

Utvidga ungas nätverk!

Skapa mötesplatser där unga från olika områden kan lära känna varandra under trygga och inkluderande former på fritiden.

3

Låt positiva sociala relationer växa – agera mot negativa mönster direkt!

Socialt stöd och positiva sociala relationer är viktiga för ungas sociala inkludering. Men...

Var sjätte har blivit mobbad eller utfrysad det senaste halvåret.

Var tredje har blivit kränkt eller orättvist behandlad på ett allvarligt sätt.

Drygt var sjunde anförtror sig inte åt någon.

I fokusgrupperna berättar unga att de är mest utsatta i skolan och att vuxna där sällan förhindrar att mobbning och kränkningar fortgår. De beskriver ofta snäva normer om hur unga ska vara och beteckna sig som orsaker till att de själva blivit utsatta. Unga som inte anförtror sig åt andra, berättar att de inte litar på att andra ska hålla tyst.

Skapa trygga och inkluderande mötesplatser!

Det saknas ofta, framför allt för unga som på olika sätt bryter mot normer.

Ta ett helhetsgrepp på den sociala situationen i skolan!

Hur kan du bidra till att ungas tillit till andra och vilja att anförtra sig ökar?

Intensifiera arbetet mot mobbning och trakasserier!

Hur kan du bidra till att vuxna ser och agerar så att det upphör?

Prata om normer!

Hur kan du bidra till att normerna vidgas så att alla unga får möjlighet att utvecklas utifrån hela sin potential?

4

Stöd ungas engagemang och vilja att förbättra

I fokusgrupperna lyfter unga fram sammanhang där de själva planerar och organiserar aktiviteter som betydelsefulla. Att känna trygghet i gruppen och göra saker till nytta för sig själva och andra ger gemenskap och tillhörighet – en känsla av att vara en del av något större. Det är särskilt tydligt i utsatta områden, landsbygder och glesbygder, där deltagarna berättar om stoltheten i att göra något för sin egen ort.

De berättar också att vissa orter anses vara bättre och andra sämre. På de orter där MUCF haft fokusgrupper i både landsbygder och i utsatta områden, uppger deltagarna att de bor i en ort som anses vara sämre. De säger att det känns orättvist att deras eget anseende och möjligheter att utvecklas, påverkas av de negativa föreställningarna om deras ort. De betonar också att ryktet som orten har inte alls stämmer med verkligheten.

Uppmuntra ungas egen organisering!

Hur kan du stödja unga att själva organisera sig och skapa de aktiviteter och sammanhang de vill ha?

Alla orter är bra på sitt sätt!

Vad kan du göra för att minska negativa stereotyper där du bor?

Gör det rimligt!

Hur kan du bidra till att offentlig service, beslut och prioriteringar gör att det känns möjligt och rimligt att vara ung i landsbygder, glesbygder och i utsatta områden?

Gör det synligt!

På vilka sätt kan du bidra till att unga i landsbygder, glesbygder och i utsatta områden görs synliga i olika sammanhang?

Hos oss växer kunskap fram

På Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor är ungas villkor och civilsamhällets förutsättningar i fokus. Här växer kunskap fram som beslutsfattare använder när de prioriterar insatser för unga och för civilsamhället. Vi sprider kunskapen i mötet med människor, på såväl nationell som europeisk nivå. Vi fördelar också statsbidrag som ger små och stora organisationer möjlighet att genomföra sin verksamhet. Det ger också unga möjlighet att arbeta som volontär, studera eller praktiskera i ett annat europeiskt land.

Fokus 18 handlar om ungas sociala inkludering och bygger på en enkät och fokusgrupper med unga i olika delar av landet. I denna korta version finns konkreta åtgärder som utgår från de utmaningar som unga själva har lyft fram. Rapporten finns i sin helhet på mucf.se/publikationer.

Vill du veta mer om ungas attityder och levnadsvillkor? På **ungidag.se** har vi samlat fakta och statistik om unga från tolv myndigheter.

www.mucf.se
Facebook: @ungciv
Twitter: @ungciv
E-post: info@mucf.se

April 2019

Grafisk form: MUCF
Foto: Scandinav
Tryck: Taberg Media Group AB
ISBN: 978-91-88-455-93-2
Tryckt på miljöcertifierat papper